

Slovenski dom

Štev. 292

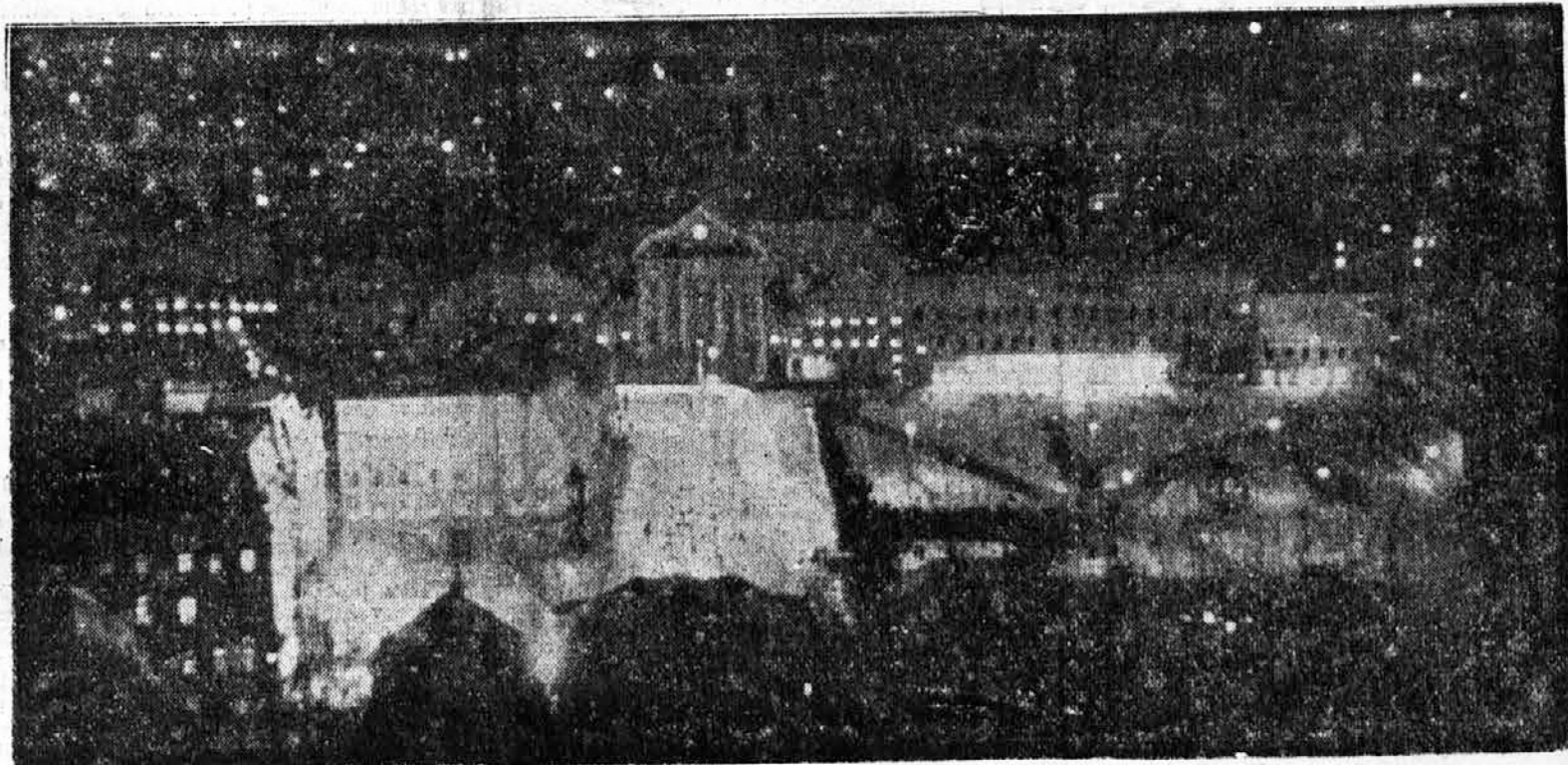
V Ljubljani, četrtek 19. decembra 1940

Leto V

«Mirno in z optimizmom zremo v bodočnost. Če smo se obdržali skozi stoletja brez lastne države, nam bo to veliko lažje v Jugoslaviji, kjer smo svojo usodo povezali s srbskim in hrvatskim narodom. Če so se nam neprijazne sile podvojile, smo mi svoje podesetorili. Pot našega naroda se šele začne. Ne v zaton, temveč v življenje, z vero v Boga in v samega sebe!«

(Upodn. besede dr. A. Korošca v Spominski zbornik Slovenije 1939.)

Mi in naše dolžnosti po smrti našega voditelja

Pogled na Ljubljano ob slovesu dr. Korošca v noči med 16. in 17. decembrom. Po sredi Kongresnega trga se vije reka plamenic.

Zamrl je tudi zadnji šum široke, slovesne spemljave: mogočni zvoki orgel so utihnil, petje onemelo, besede slave in zahvale izzvenele. Veter je vzel vse to z zemlje in ponesel izpred nas k nebu v večnost, dogodek zadnje poti je v kraju, množice so z vzdihom spet poprijele za vsakdanje delo, grob se je zaprl, le samotni koraki obiskovalcev, ki jim ni za hrup in gnečo, v presledkih še hrestajo po zmrzlem snegu.

Naš voditelj je odšel od nas, ostali smo sami, pretreseni od dogodka, še nemi, ker čutimo, da se je za hip izgubil občutek neporušljive varnosti, ki nas je obdajal vsa leta, dokler nas je on vodil. Saj pa je tudi bila popolnoma razumljiva naša otroško vdana zaupljivost: pokojnik je pravičnost in nujnost slednje svoje, na zunanji pogled včasih nenavadne poteze vselej kazal in nas vselej s posledicami, ki jih je videl naprej, prepričal, da je ukrenil koristno in najboljše že tedaj, ko smo vsi še bili morda celo v dvomih. Vselej je imel prav, vselej se je njegova taktika pokazala za nepogrešljivo. In zato zadnje čase je nihče več ni pretresal in členil njegovih akcij. Vnaprej smo se s popolnim mirom lahko zanesli, da ima prav.

Za katerega politika in voditelja pa se še more reči kaj takega?

Prav nič čudnega tedaj ni, če nas je njegov tako nenadni in toliko prerani odhod prvi čas nekoliko omajal v idiličnem, skoraj brezbriznem miru. V žalosti za velikim možem je bilo tudi nekoliko nemira, skrb pred bodočnostjo je zaplajala v razmišljanjih, in govorih, oglasilo se je z razločnim glasom tisto vprašanje, ki si ga je marsikdo, sovražnik, prijatelj in somišljenik, že prej ob novih njegovih velikih uspehih miselno zastavljal: kaj bo pa potem, ko dr. Korošca ne bo več? Kaj bomo potem počeli, kako se pozneje borili?

Ta skrb je bila utemeljena, ni je bilo moči odgnati. Toda nihče ni izgubil glave. Z mirom, ki vselej okrasil Slovence kot izredna vrлина v času nevarnosti, so predstavniki slovenskega ljudstva izbrali dr. Korošcu naslednika, ki je izkušen in odločen mož in ki uživa med širokimi množicami naroda simpatije ter odkritosrčno zaupanje.

Nečesa pa se moramo zavedati v teh časih, ko je odšel od nas mož, ki je zgolj s svojo zmagujočo, impozantno osebnostjo držal na najkockljivejših mestih in v najobčutljivejši družbi visoko pokloncu zastavo slovenskega ugleda.

Dr. Korošec je s svojimi velikimi sposobnostmi vedno in povsod predstavljal ves naš narod, narod, ki je takega sina rodil. Voditelj se je poslovlil, narod je ostal in poskrbeti mora, da bo njegov ugled in njegova moč taka, kakor je bila za voditeljevih dni. Na noben način ne smemo dovoliti, da bi tečnost tega ugleda le v najmanjši meri popustila ali se zmanjšala. Da tega ne bo, moramo kar se da strniti svoje vrste, strniti tako, da ne bo med njimi nikakršnih vrzeli, nikakršnih razlik v pojmovanju, nikakršnega delovanja »po svoje« ali »posebej«. Vse se mora podrediti skupnim koristim, osebne

Minister dr. Miha Krek govori pri pogrebu na Navju.

ambicije izginiti, stremjenja po osebnem uveljavljanju umakniti pred najvišjim zakonom, blagom nas kot skupnosti.

Zato je treba v delovanju brez izgovora in brez stranpoti slediti navodilom in smernicam novega moža, ki je bil izbran s popolnim zaupanjem za dediča Koroščevega političnega dela. S kakršnim koli izmotavanjem ali posebnimi računi in kombinacijami ter separiranimi mnenji v širokem krogu, ki bi utegnili imeti svoj delež v odločanju ali ga poskušali dobiti, bi trpela enotnost, ustvarjale bi se skupine, zaradi česar bi trpela zgoščenost in udarnost ob vsaki nujni akciji in reakciji. Novemu voditelju, ki razpolaga s krogom izkušenih svetovalcev, se je treba podrediti in iti za njim vselej, kadar nas bo poklical, složno in z zaupanjem, saj je zvest dedič načel in vodil našega pokojnega velikega voditelja.

Za življenja dr. Korošca smo si morda še lahko privoščili kakšno lahkomišelnost in na račun enotnosti. Naša skupna veljava je ostala naven vselej neomajana in nedotaknjena, ker je stal nad nami mož neizmernega ugleda in avtoritete, osebnost, ki je tudi na najvišjih mestih vzbujala neomejeno spoštovanje in pomenila politični program povsem enotnega naroda.

Po njegovem odhodu se moramo tega zavedati jasno in nedvoumno. To je velika reč, ki jo bomo izravnavali le, če delamo v absolutni slogi in strnjnosti, brez domačega dlakoceptstva. Tudi doma ne smemo dopustiti vbođe niti sence nesporazuma ali razlik.

V prvi vrsti pa ne smemo pustiti vnevar mladine. Pokojni naš voditelj je bil človek, ki se je kakor redkokateri zavedal, da svet ostaja na mlajših. Zato je skrbel za mladino z vsako svojo mislijo. Najljubša mu je bila in največ ji je žrtvoval. S svojim nesebičnim delovanjem in s svojimi dobrimi deli jo je kot svetel vzgled navajal k načelu nesebičnosti v poznejšem življenju. Te mladine ne smemo pokvariti vabe gmočnih koristi. Kdor bi jo pohujšal, bi naredil neodpušljiv greh nad narodom.

Tudi vnaprej jo je treba z vzgledom vzgajati k nesebičnosti, poštenosti in disciplini — še bolj pa k enotnosti. Izključiti je treba iz javnega dela nemudoma vsakogar, ki bi hotel med njo sejati neslogo, jo deliti na tabore in cepiti v skupine. Enotna mora biti, pošena in odločna, prava, resnično Koroščeva mladina. Hvalimo Boga, da se je ta mladi rod že iznebil pod vplivom Koroščevih vzpodbud in vzgleda, tistega občutka manjvrednosti in zaostalosti, ki so ga še pred nedavnimi imeli v mestu in v javnosti kmečki sinovi do meščanov.

Ta, nova mladina, je ponosna in samozavestna, malodušnost je zanj tuji pojem. Ohranimo jo tako, skrbimo, da bo še naprej lahko izvrševala vzhajena napolnita našega pokojnega idealnega voditelja. Dajmo ji delo in delež na odgovornosti za narod, katerega up je. Vso svojo skrb in ljubezen ji moramo posvetiti. Moramo pa jo privezati z dobroto, in ne s hladno visokostjo ter nedostopnostjo. Tako bo nekoč lahko stopila popolnoma pripravljena na oter javnega dela in odgovornosti ter s pridom opravila vse naloge, ki jo bodo čakale.

Voditelj Hrvatov dr. Maček govori v spomin voditelju Slovencev.

Vojna v Afriki:

Trdnjava Bardia pred padcem

Po angleških vesteh se je del garn zije umaknil proti Tobruku - Italijani poročajo o oslabitvi angleškega pritiska

Kairo, 18. dec. Reuter. Večerno angleško uradno poročilo pravi, da britanske čete v Libiji brez zastoja prodirajo naprej in da je po zadnjih vesteh del sovražnikove garnizije v Bardiji začel umikati se v smeri proti Tobruku. Pri Bardiji se operacije nadaljujejo. Naše čete so zlomile odpor v zunanjem krogu sovražnih utrdb pri Bardiji.

Naše letalstvo je s strojnimi obstreljevali italijanske umikajoče se čete med Bardijo in Tobruk. Hudo je bila bombardirana Drna, proti kateri se umika jedro italijanskih čet.

Od začetka sedanje ofenzive je bilo uničenih 100 italijanskih letal.

London, 19. dec. o. United Press poroča: Po zadnjih poročilih se zdi, da je usoda Bardie zapetena. Angleži so jo obkrožili v velikem krogu, v napad pa je poseglo tudi brodoge s težkimi oklepnicami križarkami, ki z največjimi topovi uničujejo italijanske postojanke. Brodoge je poleg letalstva sploh igralo odločujočo vlogo v sedanji angleški ofenzivi in bo odločilo tudi padec Bardie. Z Bardio bo angleška vojna mornarica dobila novo važno prekrbovalno oporišče.

Angleško brodoge se zdaj čuti v vzhodnem delu Sredozemskega morja popolnoma varno, ko je dobilo preskrbovalno oporišče na Kreti in mu ni treba več pluti po gorivo v Aleksandrijo ali Kairo. Dokaz, da je to res, je dejstvo, da so angleške vojne ladje že odpeljale, ne da bi jih kdo motil, iz Sidi Baranija in Solluma večino italijanskih ujetnikov.

Kairo, 18. dec. Reuter. Vrhovno poveljstvo angleških letalskih sil v Kairu objavlja dodatno poročilo o napadu na Napoli, ki je bil uspešen. Znano je, da je bil del italijanskega brodoge v pristanišču in da je nad njim v soboto zvečer letela skupina angleških bombnikov, ki imajo velik akcijski radij. Bilo je pet neposrednih zadetkov med zbranimi križarkami in rušilci. Nato so nastali požari in štiri močne eksplozije. Naravnost je bilo zadeto mesto,

kjer sta bili vsidrani dve veliki italijanski bojni ladji, neko britansko letalo pa je streslo ves svoj tovor bomb naravnost na drugo ladjo. Letališče je bilo tudi bombardirano ter so nastali požari, dočim je na železniško križišče in na železniško postajo padlo več bomb. Slišali so se močni poki, po katerih je bilo opaziti požare. V Kairu izjavljajo, da je napad na Napoli bil najhujši od vseh letalskih napadov, ki so jih Italijani do sedaj pretrpeli.

Nekje v Italiji, 19. decembra. Stefani: V obmejnem pasu Cirenaike so sovražnikove čete zaradi izčrpanosti in izgub, ki so jih doždale pretrpele, včeraj v veliki bitki ublažile svoj

Tretji zaporedni nočni angleški napad na Mannheim

Nemci včeraj in ponoči niso bombardirali Anglije

Berlin, 19. dec. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča sčoti: V noči med 16. in 17. decembrom so nemška bojna letala izvedla uspešne bombniške napade na Birmingham, London in druge važne vojaške objekte v srednji Angliji. Na raznih krajih so opazili požare in eksplozije. Čez dan zaradi neugodnih vremenskih razmer delovanje letalstva ni bilo veliko in je bilo omejeno na ogledniške polete. V Scheffieldu je prva čet mesta v plamenih, v nekem drugem mestu pa so tudi zapazili požare. Več britanskih letal je metalo v noči med 17. in 18. decembrom bombe v jugovzhodni Nemčiji. Na dveh krajih je bila povzročena neznatna škoda na zgradbah in škoda zaradi požarov. Lovska letala so v letalskem epopadu zbila 12 letal, protiletalsko topništvo pa je zbil eno britansko letalo.

London, 19. dec. o. Sčoti so angleška letala

pritisk. Naše topništvo je zadalo učinkovite udarce oddelkom sovražnikovih mehaniziranih enot. Med tem so naši letalski oddelki bombardirali oddaljenejsje oklepne čete. Sovražnikova križarka, ki je bila torpedirana pred pristaniščem Bardije in jo omenja poročilo 194, se je prevrnila in se potem potopila, kakor so to videli številni očividci. Naša letala so bombardirala angleške vojne ladje, ki so se pokazale pred Bardio. Sovražnikovo lovsko letalstvo se je uprlo akciji naših bombnikov, ki so zbili eno letalo vrste Gloucester. Naši lovci, ki so spremljali bombnike, so stopili v boj s sovražnikovimi lovskimi letali. Zbito je bilo eno letalo vrste Hurricane, naše eno lovsko letalo pa se ni vrnilo domov. Med tremi našimi letali, ki jih je treba smatrati za končno izgubljena, je tudi aparat polkovnika Amarua, ki je sodeloval pri dveh križarjenjih čez Ocean. To je bil bombnik, ki je vodil akcijo na čelu skupine, 16. t. m. je bilo zbitih pet angleških lovskih letal.

spet bombardirala nemško mesto Mannheim. Kljub slabemu vremenu, se je angleškim letalom posrečilo zadeti svoje cilje, tako na pristanišču ob Renu in tovarne, kjer so povzročili večjo škodo in več požarov. Mesto je na mnogih krajih gorelo še od zadnjih silovitih napadov, ki so jih Angleži izvedli na Mannheim prednočju, in v noči od ponedeljka na torek. Napadi na Mannheim so do sedaj najstrahovitejši kar jih Nemčija v sedanji vojni doživlja. Po ameriških poročilih se ti napadi dajo primerjati z najhujšimi napadi Nemcev na nekatera angleška mesta. Mesto je »coventri-rano«, kakor se glasi strokovni izraz ameriških poročevalcev za te vrste napadov.

Nad London in ostalo Anglijo nemška letala niso letela in so imeli Angleži tudi včeraj podnevi, kakor ponoči miren dan in mirno noč. Danes zjutraj so prišla nemška letala nad Liverpool

Ogromna pomoč Združenih držav Angliji

Amerika bo Angliji „posodila“ letal in orožja za 175 milijard dinarjev

New York, 19. dec. o. United Press poroča: Ves ameriški tisk včeraj in danes ogromno razpravlja o zadnji izjavi predsednika Roosevelta, da bo Amerika posodila Angliji ves svoj vojni material, zlasti tanke, letala, orožje in strelivo. Orožje bi Anglija po vojni vrnila, če bo še uporabno. Zakon o tej pomoči bo v kratkem predložen ameriški zbornici, ki ga bo nedvomno takoj sprejela, saj ima Roosevelt v njej večino.

Po tem zakonu bodo Združene države dale Angliji orožja in vseh vojni potrebščin za 2500 milijonov dolarjev (175 milijard din). Za 2000 milijonov dolarjev orožja, letal in drugih potrebščin pa ima Anglija zdaj v Združenih državah naročenih, tako

da bo v začetku prihodnjega leta dobila od Amerike vojne pomoči v znesku kakih 300 milijard din.

S tem zakonom bo Amerika dejansko stopila v vojno, ne da bi bilo treba njeni vojski nastopiti v Evropi. To ameriško dejanje bo največje božično darilo, ki ga je katera država kdaj v zgodovini dobila, pravijo ameriški listi.

Razen tega so se začela v ameriškem mornariškem ministrstvu pogajanja za to, da bi Združene države prodale ali posodile Angliji vse ladje, pripadajoče državam, ki so jih zasegli Nemci, in pa da bi zlasti ameriške potniške parnike dali na razpolago Angliji. Poleg tega pripravljajo načrte, da bi v ameriških ladjedelnicah izdelovali čim hitreje in čim več prevoznih ladij za Anglijo.

53. dan vojne med Italijo in Grčijo:

Mraz in vihar ovirata grške operacije v Albaniji

Atene, 19. decembra. Reuter: Na uradnih mestih so snoči izjavljali, da je položaj na albanski fronti popolnoma zadovoljiv, da se operacije razvijajo naprej in da bodi podrobnosti pozneje objavljene. Trenotni molk ne pomeni, da se na bojišču nič ne dogaja.

London, 19. dec. o. Iz Aten poročajo uradno, da so se vršili na posameznih delih bojišča v Albaniji krajevni boji. Zajeli so večje število vojakov, med katerimi je tudi mnogo častnikov, in večje število vojnega materiala.

Hujši boji so pri Himari in Klisuri, kjer grške čete obvladajo v višini obe mesti. Podrobnosti o bojih niso znane.

Nekje v Italiji. Včerajšnje italijanske vojne poročilo pravi o bojih v Grčiji: Na grškem bojišču je prišlo na odsek 11. armade do težkih borb. Naši lovski oddelki so učinkovito streljali s strojnimi na zbirališča sovražnikovih čet. Včeraj popoldne so na Egejskem morju sovražnikova letala vrgla nekaj bomb na Rodos in Stampalijo.

Vesti 19. decembra

Angleška ofenziva v zahodni egiptovski puščavi je sijajno zamišljena in še sijajneje izvedena. Mi smo bili docela presenečeni, je povedal italijanski polkovnik Fredda, ki so ga Angleži ujeli pri Sidi Baraniju, poroča agencija Intercontinental.

Treba je videti, kakšen bo končni uspeh angleške ofenzive v Afriki. Če bo Italija podlegla, bodo imeli prav Angleži, mi pa z g. Gaydom upamo, da se bo Italija upirala, zlasti, ker ima na razpolago velike rezerve, medtem pa bo Nemčija Italiji položaj olajšala z ojačenimi letalskimi napadi na Anglijo, piše ugledni nemški dnevnik »Frankfurter Zeitung« pod naslovom »Ali Angleži zares mislijo, da bo Nemčija ob strani gledala, kako Italija slabi«.

Nemška napadna sredstva so iz dneva v dan močnejša in udarnejša. Tudi nemška blokada je vedno uspešnejša. Anglija danes ne more kaj reeno škoditi Nemčiji, in živi samo od upanja v tujo pomoč, pravi neka včerajšnja vest nemškega poročevalskega urada.

Civilisti, ki so bili ranjeni v sedanjih vojni, bodo dobili od države ravno tako pomoč in pokojnino, kakor ranjeni vojaki in invalidi. To je glavna vsebina novega zakona o pomoči civilistov, ki ga je pripravil angleški finančni minister.

Pri nemških letalskih napadih v novembu je bilo po vsej Angliji ubitih 4600 civilistov, v oktobru pa 6300, pravi angleško uradno poročilo.

Bolgarski narod ne bi odpustil nikomur, ki bi hotel v Bolgariji upeljati narodno socialistični, komunistični, fašistični ali legionarski red. Vsak narod si mora urediti državo po lastnih potrebah, oziroma se na lastna izročila in na pogoje v katerih živi, je pametno izjavil včeraj predsednik bolgarske vlade dr. Filov v zbornici.

Vlada maršala Petaina stori za Francijo, kar more v Franciji sami. Izven Francije pa delamo mi tisto, kar je za Francijo še boljše. Prva naloga svobodnih Francozov je pomagati Angličanom, da premagajo Italijo v Severni Afriki, je izjavil polkovnik Brosset, bivši načelnik francoskega vojaškega odposlaništva v ameriški Columbiji. Brosset potuje k generalu de Gaulleju.

Angleško pomorsko poveljstvo poroča, da je angleški torpedni čoln pri belgijski obali potopil 6000 tonski nemško oboroženo preskrbovalno ladjo. Iz New Yorka pa javljajo, da so bile na Atlantskem morju torpedirane od nemških podmornic angleška 12.000 tonska ladja »Napier Star«, norveška beničinska ladja »Dalton« in holandska beničinska ladja »Pendrecht«, ki so vozile v Anglijo.

Angleška letala so pred tremi dnevi prvič bombardirala italijansko oporišče Cotrone, ki leži pri vzhodu v Tarantski zaliv, poroča angleško poveljstvo iz Kaira.

Zelo pomembno je, da je general Weygand pred kratkim izjavil, da ostane zvest maršalu Petainu, ni pa nič povedal, ali bo zvest tudi sedanjim francoski vladi. Prav tako pomembno je njegovo nadzorstveno potovanje v Tunis in na libijsko mejo. Zdi se, da bo angleška ofenziva v Severni Afriki rodila nepričakovane preobrate v francoskih afriških posestvih, sodi »New York Times«.

Pred jugoslovanskim uradnim obiskom v Budimpešti

Budimpešta, 19. decembra. m. Madžarsko časopisje se naprej razpravlja o sklenitvi prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Madžarsko in opozarja javnost na bližajoči se dan obiska jugoslovanskega zunanjega ministra Cincara-Markovića v Budimpešti. Zunanji minister Cincar-Marković bo prišel v madžarsko prestolnico v družbi večjega števila jugoslovanskih častnikov.

Vojvodinski zadružniki v spomin dr. Korošca

Novi Sad, 19. decembra. m. Ob smrti dr. Antona Korošca, predsednika senata, prosvetnega ministra in predsednika Glavne zadrzne zveze, so priredili vojvodinske zadružne organizacije spopinsko sejo. Svečanost je bila v dvorani zveze agrarnih zadrug, navzoči pa so bili številni predstavniki vseh drugih zadrug, med njimi tudi člani upravnega odbora nemške zadrzne zveze. Svečanosti je začel prota Dušan Jovanović, ki je prvi izkazal čast velikemu pokojnemu zadružniku. Daljši govor je imel nato dr. Glavin, ki je poudarjal velikanske zasluge dr. Antona Korošca na političnem, kulturnem, gospodarskem in še posebno na zadružniškem polju. Končno so vsi s trinitutnim molkom počastili spomin velikega pokojnika.

Plovba na Donavi nemogoca

Belgrad, 19. decembra. m. Iz vseh krajev države prihajajo poročila o strahovitem mrazu. Iz Banja Luke poročajo, da je sneg zametel skoro vse ceste v vrbski banovini. Prav tako se glase poročila iz južne Srbije. Skoro vse vojvodinske reke z Donavo vred so že zamrzle in je plovba nemogoca.

Romunski zunanji minister odstavljen

Bukarešta, 19. dec. Rađor: Ker bo sedanjemu zunanjemu ministru Mihailu Sturdzi poverjena nova naloga, je upravitelj države in predsednik vlade general Antonescu začel sno prevzel vodstvo zunanjega ministrstva.

Bivši francoski zunanji minister in podpredsednik vlade Laval, ki je bil pred tremi dnevi še zaprt, je bil po posredovanju nemškega poslanika v Parizu Abetzam, izpuščen in je odpotoval v Pariz na nova posvetovanja z Nemci.

Bivši ameriški predsednik Hoover, ki je sestavljal odbor za pomoč in pošiljanje živežev državam, ki so jih zasedli Nemci, je s svojim posredovanjem za pošiljanje življenjskih potrebščin v Nemčijo, že v pretekli svetovni vojni podaljšal vojno in s tem pripravil mnogo ljudi ob življenje, med njimi tudi mnogo Amerikancev, je včeraj govoril angleški minister za gospodarsko vojno Dalton v Londonu.

Zahvala predsednika odbora za pogreb dr. Antona Korošca

Zupan mestne občine ljubljanske, ki je imel kot predsednik odbora za pogreb slovenskega voditelja dr. Antona Korošca težko dolžnost, da organizira žalno slovesnost ob pogrebu, izraža globoko hvaležnost vsem, ki so kakor koli pripomogli, da je žalna manifestacija potekla tako, kakor to določuje veličini in zgodovinski pomembnosti rajnika.

Prisrčno zahvalo naj sprejmejo predvsem člani odbora za pogreb, ki so vsi izvršili svojo dolžnost z obdurovanjem vredno ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

Vsem udeležencem pogreba od najvišjih predstavnikov oblasti, Cerkve in vojske do širokih, v neštete organizacije povezanih ljudskih množic, naj bo hvala za njih udeležbo in vzorno disciplino. Veličanstvo žalnih slovesnosti so zlasti poudarili s svojim sodelovanjem združeni pevski zbori, Akademski pevski zbor, zbor bogoslovcev, stolni pevski zbor, godbe, fanfara opernega orkestra, akademska društva in klubi, mogoče skupine gasilcev, člani ZFO in VDK, odposlanstvo Sokola ter mnogotere druge organizacije, korporacije in ustanove. Vsem iskrena hvala!

Prav tako zasluži priznanje ljubljanski hišni posestniki, ki so skoraj brez izjeme izobesili žalne zastave; enako pa za bogato razsvetljavo oken stanovanecem od ulicah, po katerih se je pomikal nočni žalni sprevod.

Posebne zahvale pa naj bo deležen rediteljski zbor ljubljanske mestne organizacije JRJ, ki je ob zares požrtvovalnem in skladnem sodelovanju s policijsko stražo vse žalne slovesnosti vzorno aranžiral.

Radijska oddajna postaja v Ljubljani in časopisje sta odbor za pogreb z vsem razumevanjem podpirala in objavljala njegova navodila in pozive; brez tega sodelovanja bi bilo nemogoče v tako kratkem času organizirati pogreb z desetstisoč udeleženci.

Vsem, ki jih zaradi množičnosti tu ni moglo našteti, pa so s toliko ljubeznijo in spoštovanjem pri žalni manifestaciji sodelovali, naj služi v zahvalo zavest, da je bilo vse naše delo ob tej žalostni priložnosti le prav skromen izraz hvaležnosti za ono, kar na mje naš voditelj za življenja bil in dal. — Dr. Juro Adlešič.

Zadnja pot o. Lina Praha

Celje, 19. dec. 1940.

Kratke vrstice o smrti očeta slovenskih in hrvatskih kapucinov — provincijalnega predstojnika p. Lina Praha, ki jih je priobčilo časopisje v žalostnih dneh, ko je naša domovina izgubila najdražjega očeta, voditelja Slovenec, dr. Antona Korošca, so presunile marsikatero slovensko dušo na Stajerskem, Kranjskem in Goriškem. Za večno je zatisnil trudne oči vzorni duhovnik in redovnik, konzistorijalni svetnik lavantinske in goriške nadškofije, obnovitelj ilirske jugoslovanske kapucinske provincije, velik prijatelj goriških Slovencev in duhovni oče mnogih duhovnikov na Stajerskem, oče Lino Praha. Množice ljudstva so ga prihajale kprobit na kapucinsko porto, kjer je ležalo njegovo izmučeno telo v preprosti redovniški krsti.

Včeraj ob pol 4. se je pomikal skozi mestne ulice dolg sprevod. Množice ljudstva so spremljale na zadnji poti predobrega očeta Lina, da mu izkazuje zadnjo čast in hvaležnost za njegovo dobro delo in dušno tolažbo, ki jo je tako rad aajal. V sprevodu so stopali najprej dijaki zunanjega in notranjega kapucinskega dijaškega konvikta, nato gojenke zavoda šolskih sester, klarice, križarji z vencem, fanfaristi — križarji, duhovščina iz Stajerske in Kranjske, zastopniki vseh redov in Sloveniji in Hrvatski, za krsto celjski opat Peter Jurak s številno asistenco in številno duhovščino. Pri odprtem grobu je po opravljenih obrednih molitvah spregovoril g. opat Peter Jurak o dobrem očetu Linu in izrekel zagotovilo, da bodo duhovniki molili zanj ter mu tako izkazali hvaležnost za duhovno vodstvo in za vse dobro, kar je v svojem po dobrih delih bogatem življenju storil za svoje sobrate — duhovnike in naše ljudstvo. Za njim je spregovoril definitor in gvardijan celjskega samostana o. Kamil Pozar, v imenu Sedejeve družine prof. dr. Ganter Kajetan in kontrolor g. Cijan iz Maribora. V imenu mladine se je poslovil šeststolet dr. realne gimnazije Smrekar Ivan, dijaki obeh kapucinskih konviktov pa so odšli žalostno »Vigredo« povrne.

Celjske novice

Celjska policija je prejela dva nevarna vlomilca, in sicer 32 letnega brezposelnega knjigoveza Franca V. iz Ljubljane in 24 letnega delavca Albina H. iz Vojnika. Izvršila sta več vlomnih tatvin v Celju in Savinjski dolini ter sta znana tipa. Pri ge. Salmič v Celju sta hotela prodati zlato verižico. Gospa ju je prijavila policiji, ki ju je prišla. Aretirana sta priznala vlom v Strugi na Dolenjskem in v St. Petru v Savinjski dolini v župnišče, imata pa na vesti še več vlomov. Policiji sta tudi povedala, oziroma pokazala kraj v gozdu pri Petriču v Liscah, kjer sta zakopala zlatino. Izročili ju bodo sodišču.

Slov. Konjice spominu dr. Korošca

Slov. Konjice, 18. decembra.

Naš kraj in ves konjiški okraj se je v teh težkih dneh narodne žalosti nadse lepo oddolžil spominu našega velikega pokojnega voditelja dr. Antona Korošca.

V soboto zjutraj, ko smo zvedeli potrtih src za njegovo smrt, so vsi tukajšnji državni in samoupravni uradi ter ustanove pa tudi zasebniki razobesili žalne zastave. Popoldne se je iz vseh župniških cerkva pričelo glasiti žalno zvonenje. Leti dan je šolski mladini učiteljstvo orisalo življenjepis ter njegovo ogromno narodno in državljansko delo.

V nedeljo dopoldne so bile žalne seje občinskih odborov vsega konjiškega okraja, ker je bil pokojni slovenski in jugoslovanski prvoborec njihov častni občan. V Slov. Konjicah so imeli žalne seje še okr. in kr. odbor Kmetke zveze, kr. odbor JRJ, kat. prosv. društvo, konjiško fantoveko okrožje, DK, Kmetka hran. in pos. in kmet. bl. zadruga. Sejali so tudi odbori ostalih prosv. društev in organizacij konjiškega okraja, katerim je bil dr. Korošec dobrotnik, ustanovitelj in zaščitnik. Povedo so predsedujoči poudarjali neprecenljive zasluge preminulega narodnega velikega za svojo državo in ljudstvo, navzoči pa so počastili njegov spomin s trikratnim: »Slava!«

Danes so se brale po naših župniških cerkvah maše zadušnice, ki so jim prisostvovali zastopniki oblasti in uradov, šolska mladina in zastopstva organizacij z ljudstvom. V društveni dvorani v Slov. Konjicah je bila ob 10 velika spominska žalna svečanost ob častni udeležbi vseh slojev ljudstva, enake prireditve pa so se vršile tudi po drugih krajih konjiškega okraja.

Ljubljana

Ljubljana, 19. dec.

Kongresni trg je ozelenel

Se nekaj dni nas loči od božiča. Kakor je pri nas že stara navada, naredimo za božič tudi božično drevesce. Zato pripeljejo okoliški kmetje v Ljubljano na voze mlade smrečice, ki bodo dajale božično razpoloženje in domačnost stanovanju, otrokom pa napravljale veselje. Kar cel gozd so postavili smreke po Kongresnem trgu. Kupčije so se začele. Glihajo za vsako smrečko, pri vsaki smrečki hoče kmet čim več zaslužiti, kupec jo pa hoče dobiti čim ceneje. No, končno pa le pridejo s ceno skupaj, fantiči zadene smrečico na ramo in jo odnese kupcu za nekaj dinarjev na dom. Smreke so pripeljali že toliko na trg, da jih skoraj ne morejo več kam posajati. Kmetje morejo imeti posebno dovoljenje za sečnjo smrekic. Posajati jih sme vsak kmet le določeno število. Vse je omejeno. Kot kaže, bodo šle vse smrečice v denar, kajti povpraševanje po njih je veliko in s Kongresnega trga smrečice kar kopne.

Razne nesreče

Včeraj popoldne je čistila brezposelna trgovska pomočnica Slavica Godec okna na hiši na Sv. Petra ceste 54. Stala je na lestvi. Nesrečen slučaj pa je hotel, da se ji je lestev spodrsnila in Slavica je padla tako nesrečno, da si je pri padcu zlomila ključnico.

V Dobu pri Domžalah je padel na cesti posestnik Janez Grkman in si pri tem zlomil desno nogo. — Stavbinski delavec Franc Rovereto, ki je bil zaposlen na neki stavbi v Šiški, je pri delu padel z odra in si zlomil desno nogo. — Na cesti je prav tako padel marmarski vajenec Ivan Fabjan iz Ljubljane in si zlomil desno roko. — Precej hudo nesrečo pa je doživel posestnik France Pajk iz Golnika. Pajk je peljal z dvovprežnim vozom opeko. Pri vožnji pa so se mu nenadoma splašili konji. Skušal jih je zadržati. Ni mu uspelo in valeti so ponesrečenega potegnile pod voz, ki je šel čezenj. Pajk je obležal na cesti z zlomljeno desno roko in s hudimi poškodbami po životu in glavi.

Tudi Andrej Arko iz Lipovice pri Sodražici je peljal z dvovprežnim vozom nek tovor v sosednjo vas. Na cesti pa sta se mu konja ustavila in eden izmed njiju ni hotel več naprej. Ko je gospodar stopil k njemu, da bi ga za urodo popeljal naprej, je konj nenadoma skočil in brenil gospodarja z vso silo v desno nogo. Z udarcem je konj Arka precej poškodoval.

Da bi ogenj v štedilniku bolj razplental, je pihnil vanj rudarjev sinko Branko Medved, doma iz Zagorja. Plamen mu je nenadoma bušnil v obraz. Pri tem si je precej poškodoval oči in tudi po obrazu se je hudo opek.

Pod Golnikom se je predvčeršnjim dogodila precej huda nesreča. Ponesrečil se je Valentin Omovšek, ki je bil zaposlen pri nekem posestniku pri Križah. Ponesrečen je skupaj z drugimi podiral bukove v gozdu. Drevo je bilo podžagano. Po nesreči pa je delavcu Omovšku spodrsnilo, da je padel. V tem trenutku pa je drevo pričelo padati. Podžagana bukev je padla nanj in mu zlomila hrbtenico. Ponesrečenca so takoj prenesli tovariši k zdravniku, ki je odredil takojšen prevoz v bolnišnico.

NA ZAPOVED KRALJICE...

FILMSKI ROMAN

»Nesramnica! Ti se norčuješ iz mene! zavpije. »Ti se drzneš norčevati iz svoje kraljice? Nesramnica, ki ne ve, kako se ji je treba vesti in kaj se ji spodobi!« In nato steče k Penelopi ter začne v živčnem napadu z besnimi kretnjami trgati vrvice in naseže z njene obleke.

»Poglej se samo! Samo enkrat te je pogledal moški in že si se začela šemati kakor maškara! Vzeml to se sebe, nesramnica! Poberi se ven! Preči!«

Molče, s sklonjeno glavo, je odšla Penelopa iz sobe.

Take jeze pri kraljici ni bila pričakovana.

Njeno maščevanje je šlo vendarle predaleč. Ostale dame so po njenem odhodu preplašeno gledale kraljico in čakale, kaj bo njim rekla v svoji jezi.

»Tudi ve ostale se mi izgubite izpred oči! Ven z vami! Kaj stojite tu kakor živina, ko me ona žali! Ali mar tudi ve mislite, da sem prestara in pregrda, da bi me kdo mogel še ljubiti? Ali tudi ve tako mislite?« Zadržee se je izgovorila s povišanim

glasom, v katerem sta se čutili jeza in grožnja.

Kakor jata prepelice, ki jih je nekaj splašilo, sifota z njive, so zbežale dvorne dame proti izhodu.

Elizabeta je ostala skoraj sama. Dve, tri dvorjanice so še ostale pri vratih kakor bi ne vedele, kaj jim je storiti.

Počasi je stopila k ogledalu in se pogledala.

Jeza ji je spazila obraz.

V ogledalu je bil videti še grši kakor je bil v resnici.

Kakor vihar je iz nje vzbuhnla besnost.

Tega pa je stresla nad ogledalom.

Z močnim udarcem je razbila ogledalo na drobne kose s četko, s katero si je, ko je poslušala petje, česala lase. Potem pa togočno zavpila:

»Smetite ogledala! Razbijte vsa ogledala do zadnjega! Takoj! Ali slišite? Kaj stojite?«

In kakor bi bila prišla ob pamet, je začela razbijati eno ogledalo za drugim.

Zapodila se je v kot, zgrabila tam vazo in tresčila z njo ob veliko zidno ogledalo, ki se je zveneče sesulo po tleh.

Razbila je vse, kar je dosegla.

Razdraženo je vpila:

»Razbijte jih vse! Znosite črepinje ven! Unčite vsa ogledala! Nikdar več nečem v te palače videti nobenega ogledala!«

Prestrašena dekleta so snela z zidov ogledala, ki so še ostala ter jih začela nositi ven.

Kakor naj je že bila nagla in vročerkvna, se je Elizabeta vendarle znala obzdati in pomiriti.

Ko so poslednje dvorjanice odšle iz sobe, se je žalostna in zamišljena esedla v naslonjač.

Ta hip pa je nenadoma zaslišala neko tiho hlipanje. Margareth Ratcliffe je stala v kotu in jokala.

Osorno se je Elizabeta obregnila ob to plašno deklet:

»Kaj pa naj spet to pomeni? Zakaj jokate, Margareta? Pridite sem!«

Deklica se ji boječe približa.

»Česa se bojite? Ti, ki si najbolj nedolžna med njimi vsemi... Poglej me! Ali je morda kraljičin obraz tako grd, da ga je težko celo pogledati?«

Med jokom je vzklila Margareth:

»O, ne, Velikanstvo! Jaz zares mislim, da ste lepi... Ali jokala sem, ker...«

Jokala sem zaradi same sebe, ker sem bila zapuščenca, sama in prestrašena... In ker sem bila osamljena, sem jokala zaradi Vas.

»Kaj, jokala si... zaradi mene? Kako to?«

»Oprostite mi, toda jaz vem, kaj pomeni ljubiti nekoga, ki ga človek ne more niti videti, niti slišati... Tudi jaz potem postanem surova in nerazpoložena. Kadar nisem zraven Vas, potem sem strašna, nezno, nemogoča, sama sebe ne morem trpeti...«

»Res? Kakšen pa je tisti srečni človek, ki te ima rad? Ali je lep?«

Margareth se nasmehne med solzami:

»O, visok je... in zavihan nos ima...«

»Nos ima kakšen... praviš?«

»Kadar se smeje, se mu nos zaviha navzgor... Smeje pa se veliko... Zaradi mene...«

»Res? Pa je najbrž tudi lep?«

»Oči ima plave kakor spominčice, samo da so še veliko lepše in kadar me gleda...«

»Kdo pa je ta vzor lepote?«

»Sir Peter Finchley, Vaše Velikanstvo! Ali se ga ne spominjate več?«

»Sir Finchley? Da, zdaj se ga spominjam! Postaven in čvrst fant je, in še lep povrh. V Bagenalovi vojski na Irskem služi.«

Obe sta bili nekaj časa tiho. Potem pa je kraljica spet pričela:

»Ali bi rada videla, da bi se vrnil?«

»Bolj kakor vse drugo na svetu!«

»Polica bo, da se bo vrnil.«

Margareth steče h kraljici, poklekne in hvaležno ter navdušeno poljubi roko. »Ne vem, kako bi se Vam mogla zahvaliti za to veliko dobroto. Velikanstvo, Samo ne vem, če se bo mogel vrniti, če se bo vrnil...«

(Dale sledi.)

Od tu in tam

Knez namestnik Pavle se je udeležil v Belgradu slavnostnega nosilca Karagorjeve zvezde z meči, največjega odlikovanja za junaštvo na bojnem polju. Razen kneza je bil navzočen tudi srbski pravoslavni patrijarh in zastopniki več ministrov. Predsednik Blagojevič je podčrtal vdanost starih bojevnikov svojemu kralju, kraljevskega domu in domovini. Med drugim je povedal, da se je doslej moglo ugotoviti, da je bilo za svoje junaštvo odlikovanih 3948 bojevnikov, od katerih je bila večina kmetov. Danes še živi 1701 odlikovaneec. Vsi ti prejemajo za svoje zasluge v boju za domovino skromno podporo od države in nekatere druge olajšave. Po končanem obredu rezanja slavskega kolača je spregovoril knez Pavle in izrazil veselje, da se je mogel udeležiti slavnosti starih bojevnikov, katerih junaštvo naj bi bilo bodilo za mlajši rod v službi za domovino in kralja.

Banska oblast hrvaške banovine je sklicala sestanek zastopnikov hrvaških mest in strokovnjakov, da bi se pogovorili o prehrani mestnega prebivalstva, o načinu razdelitve hrane, o prevozu in kreditiranju prehranjevalnih zavodov. Svoj čas je banska oblast naročila mestnim občinam, da morajo poskrbeti za prehrano svojega prebivalstva. Župani so n. r. l. sedaj poročali, kaj so od naročenega izvršili. Predstavnik mest predlagajo, naj bi mesta dobila pravico prihraniti zase vso hrano, ki jo na svojem področju dobe, kakor je to dovoljeno v Belgradu. Zanimivo pa je, da se v tem v zvezi mnenje nekaterih hrvaških listov, ki so predlagali, da se uvedejo krušne karte v mestih, da bi se preprečilo neprestano kopičenje živil pri zasebnikih, kar povzroča velike motnje na trgu. V takšnem smislu je govoril nedavno na zborovanju Gospodarske sloge tudi dr. Maček.

Za višje cene svinj se spet zavzemajo, ne kmetje, kakor bi pričakovali, temveč velekmetje v Vojvodini. Svojo zahtevno utemeljujejo s tem, da so se dvignile cene koruzi, ki je glavno hranilno pri pitanju svinj. Mnenja so, da bi cene žive teže ne smela znašati manj kakor 17 dinarjev sprico cene 250 dinarjev za stot koruze. Prav gotovo pa je, da cene koruze skoro ne vpliva na stroške pitanja prašičev, kajti redilci svinj so večinoma veliki kmetje, ki sami doma pridelajo ogromne količine koruze. Njim se ta čas niso prav nič povečali stroški pridelovanja.

Uradnika, ki je prodajal občinsko nafto, so obsodili v Belgradu. Občinski uradnik Milovan Milošević je bil šef mestnega oddelka za asanacijo. Na zalogi je imel urad tudi večje količine nafte, katero so porabljali za pokončavanje mrčesa v stanovanjih. Nafta je imela poseben dodatek neke kisline. Mož je bil ceneje prodajal, denar pa pridržal kajpak zase. Zalotili so ga in postavili pred sodnike. Milošević je v zagovor povedal, da mu je zmanjkal denar in je zato tuje blago prodajal. Obsojen je bil na tri mesece zapora, dva trgovca, ki sta nafto od njega kupovala, pa vsak na poldrug mesec zapora.

Mrzli val je zajel vso državo. Ni ga skoro kraja v državi, kjer ne bi imeli za 10 do 18 stopinj mraza, z izjemo južnih območjih krajev, kjer takšnega mraza ni bilo, čeprav je bila tudi tam temperatura takšna, da so ljudje smatrali za mraz. Reka Drava je že nekaj dni zmrzovala in so po njej že plavale ledene plošče. Sedaj pa je naglo začela zmrzovati tudi Donava. Oblasti so zato morale ustaviti vso plovo po reki. Le Sava je še čista. Pa tudi ta bo bržkone kmalu začela zmrzovati. Pojavile se bodo spet ledene plošče in z njimi vse velike nevarnosti, ki jih delajo ogromne skladišnice ledu v ozki tesni Donavi pri Djerdapu. Hud mraz vlada tudi v Bosni. Zameti so otežkočili promet.

V obnovljenem splitskem gledališču so prvič igrali Shakespearejevega Hamleta, naslovno vlogo pa je igral znani igralec Zvonimir Rogoz, ki je bil dolgo leta član ljubljanske drame, pozneje pa član praškega gledališča. Kakor poročajo hrvaški listi, je imel Zvonimir Rogoz lep uspeh pri splitski publiki.

Tik pred nevarno operacijo se je v bolnišnici poročil kmet Ante Maletič iz Suhega Dola. Vozil se je bil z vlakom v družbi svoje zaročenke in njenega očeta proti Kaštelom. Med vožnjo pa je šel iz vagona, toda na zmrznjenem pločniku mu je spodrsnilo in padel je iz vlaka. Zlomil si je levo roko v rami. Zaročenka njegove odsotnosti ni zapazila vse do končne postaje. Med tem pa so ponesrečena kmetje našli in ga prepeljali v splitsko bolnišnico. Tam sta ga našla tudi zaročenka in njen oče. Zaradi nevarne poškodbe in izgube velike krvi so mu zdravniki morali odrezati levo roko, toda pred tem se je Maletič izpolnil želja, da se je poročil s svojo izvoljenko. Takoj nato je bil operiran.

Petrolej na karte dajejo že v Zagrebu. Doslej so razdelili že 5000 takih kart za december in januar in sicer dajo vsaka družina po dva litra petroleja na mesec. Računajo pa, da bodo morali razdeliti še enako število kart, kajti v mestu je okrog 10.000 stanovanih, v katerih ni elektrike. Merodajni zagotavljajo, da petroleja ne bo zmanjkalo, pač pa so bili varčevalni ukrepi potrebni zaradi zime, v kateri kmetje porabijo največ petroleja.

Električni tok in plin je podražila zagrebška občina. Določila je bila namreč novo trošarino na oboje in računa, da bo dobila pri električnem toku novih osem in pol milijona dinarjev, pri plinu pa 3.300.000 dinarjev. Ta podražitev je precej hudo udarila mestno prebivalstvo, kajti nedavno je bila podražena voda, potem pa tudi elektrika in plin. Sedaj pa zopet nova trošarina na oboje.

Majhen grček pri Slavovskem Brodu se je začel premikati proti Savi. S seboj je potegnil tudi del banovinske ceste, ki je na treh mestih počila in je neuporabna za promet. Na področju hrbačka je bilo deset kmečkih domov, ki so spoznali z grčkom vred naprej, niso se pa podrli ali utrpeli kakšno drugo škodo. Vendar pa so se ljudje morali izseliti iz njih, dokler ne bo posebna komisija pregledala terena. Menijo, da je neizogibno krivo razcejanje, ki ga je povzročila voda v zadnjih tednih.

Volčja nadlega se je z mrazom vred začela pojavljati v Bosni. V gozdovih blizu Bosanske Petrove je družina pastirjev gnala ovce in koze v dolino. Ko so prišli do neke staje, pa se je pripodila tolpa petnajstih lačnih volkov. Pastirji so se skušali obraniti pred zvermi s palicami, toda končno so pobegnili. Trije psi so se spustili v boj, pa so jih volkovi razgrizali. Ovece in koze pa so se strnile v gručo, tedaj pa so nanje planili volkovi in jih začeli klati. V kratkem so poklali dvajset ovac in koz.

Razprodane včerajšnje predstave pričajo o velikem zanimanju, ki vlada za film **Grbavi VITEZ LAGARDER**

Ljubljana naj dobi Koroščevo cesto ali Korošev trg!

Mestni svet naj prekrsti Tyršev cesto v Koroščevo cesto

Prestolnica Slovenije, za katero je pokojni voditelj toliko storil in ji dal vse ustanove, ki jih mora prestolnica kulturnega naroda imeti, še vedno ni velikega svojega ljubitelja počastila z ničemer drugim kakor s častnim občanstvom. Mož, kakor je bil dr. Korošec, bi v Ljubljani, središču naroda, katerega je osvobodil in vodil, že davno moral imeti svojo cesto ali svoj trg. Nič, kar Ljubljana v tem oziru lepega premora, ne bi smelo biti prelepo ali preveliko, da se postavlja z njegovim imenom. Znamenje majhnih ljudi, ki so nekda v naši prestolnici odločali, je, da se to še ni zgodilo. Naloga sedanjega občinskega sveta, ki je z županom dr. Adlešičem na čelu prvi dal večje priznanje Ljubljane dr. Korošcu, bodi, da po pokojnem voditelju takoj imenuje kak reprezentativen prostor v slovenski prestolnici!

Za ime dr. Korošca bi prišla v poštev od cest prva Tyrševa cesta. Nosi ime, ki nima s slovenskim narodom ali njegovo zgodovino nobene zveze. Sedanja Tyrševa cesta, krščena tako po možeh, ki so

Francoska produkcija! Eden najzanimivejših filmov sploh! Kvalitetno med najboljšimi! Igralsko med najbolj dovršeni! V gl. vlogah: ROBERT VIDALIN, Samson Fainsilber, Josseline Goel

Danes ob 16., 19., 21. uri. - Tel. 22-41 Kino Matica

Najlepši igralski par Charles Boyer in Irene Dunne v filmu **RESIGNACIJA** Kino Union Telefon 22-21

Življenska tragedija klavirskega virtuozu. Klavirski koncert Schubertove „Serenade“. - Danes ob 16., 19., 21. uri

Nepretrgano romanje na voditeljev grob

Ljubljana, 19. dec. Drug za drugim prihajajo od vseh strani ljudje na grob našega voditelja dr. Antona Korošca, ki spi spanje pravičnega na Navju. Ogromna množica je bila pač tista, ki ni mogla biti prisotna, ko so devali v grob zemске ostanke velikega pokojnika.

Navje je lepo okraшено, številni vencji so položeni pod vse arkadami. Na grobu voditelja je položen venec vlade, kralja Petra II. in kneza namestnika Pavla. Ni težko najti, kje leži pokojnik. Svečke gore na njegovem grobu, ljudje postajajo nemi pred njegovim zadnjim počivališčem. Na navadne deščice so prilepljene drobne svečice, Bog ve v kakšno zahvalo mu je reven hvaležnost dal skromno svetlo na grob? Skromni, preprosti šopki so položeni na grob, ki kažejo, da ni bilo tega dolgo, odkar so bili položeni. Samo skromna zahvala naj bi bili za pokojnikovo veličodnost, za pokojnikovo dobroto, ki jo je storil mnogoteremu, ki je bil pomoči potreben. Preprost šopek navadnega cvetja, drobna svečka, morda za dinar ali nekaj več, toda v teh priprostitih poklonih je vse več ljubezni, vse več zahvalnosti velikemu voditelju. Skromen dar, toda dan od srca, iz vsega srca. Nemo prihajajo na grob ljudi, nemo postajajo pred grobom. Pobožno sklepajo roke v molitev. Goreča molitev kipi v nebo. Goreča molitev za pokoj njegove duše gre vsakomur od srca. Ženice prihajajo na grob. V molitvi se zahvaljujejo njemu, ki je njihovim otrokom pomagal do

kruha, ki je uslišal njihovo prošnjo, ki je utešil njihove skrbi. Fantiči doma, tam neke iz Bežigrada ali gramozne jame ob Vodovodni cesti pridejo. Ne pripode se kakor je to njih navada. Slabo so oblečeni, roke jim drhte od mraza, ustnice so jim blede. Tudi oni sklepajo roke v kratko molitev, samo za kratek čas so se ustavili. V šolo morajo, pozno je že. Gospod, oblečen v črno, prihaja tam od vhoda sem. Pobožno postane pred grobom, odkrije se, globoko se zatopi v molitev. Bog ve, česa se je domislil, Bog ve, česa se je spomnil. Globoka hvaležnost mu je privrela iz duše. Debele solze so mu prišle polzati po obrazu. Pokril se je, namenjen proti izhodu. Toda ni mogel. Spet se je vrnil. Spet se je odkril, spet pomolil, spet zajokal. Zajokal kakor otrok, ki je izgubil svoje najdražje, ki je izgubil svojo ljubečo mater, svojega skrbnega očeta. Skrušen je stal mož ob njegovem grobu. Pa še mnogi in mnogi so prihajali včeraj ves dan na Navje, da se poslovijo od dr. Korošca. Še v mraku so hoteli posamezniki, ki jim čas prej ni dopuščal obiska na njegovem grobu. V mrzel večer so goreli plamenčki svečk. Plamenčki so se vili kakor od bolečine, kot da bi hoteli pokazati, kako bridko je zadelo smrt dr. Korošca vse Slovence. Prepričani smo, da bodo vsak dan prihajali na grob velika Slovenci, ki ljubijo to, kar je ustvaril veliki dr. Korošec; prihajali bodo, da se oddolže pokojnikovemu spominu, da se okrepe za nadaljnje borbe, da si nasrkajo moči za ostvaritev dr. Koroščevega izročila.

Žalni zbor na grobu dr. A. Korošca v soboto zvečer ob 20

Ljubljanska podzveža Zveze fantovskih odsekov priredi v soboto, dne 21. decembra ob 8 zvečer na grobu voditelja Slovencev dr. Antona Korošca žalni zbor članstva ljubljanskih in okoliških odsekov. Skupno odkorakamo z baklami z vrta Rokodelskega doma ob pol osmih. Obleka civilna z znaki, zavrtimi v žalni trak.

Spored spominke slovesnosti pa je sledeč: 1. Fanfara. 2. molitev. 3. Nagovor. 4. »Srce je žalostno«, pojejo vsi udeleženci enoglasno. — Zbirališče za člane je v Rokodelskem domu, odkoder je odhod z baklami ob pol osmih zvečer. Vabimo vse spoštovalce pokojnika, da se žalne prireditve udeležijo.

Izrazi sožalja od vseh strani

Smrt slovenskega voditelja dr. Antona Korošca je izzvala sočutje tudi v vseh drugih delih naše države in tudi izven nje. Med drugim je bila črna sveta maša za pokoj njegove duše brana tudi v Newyorku in so se udeležili naši izseljenci, pa tudi jugoslovanski generalni konzul z vsem osetjem.

Sožalne brzojavke so bile od najrazličnejših strani poslane ljubljanskemu škofu dr. Rožmanu, predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču, banu dr. Natlačenju, ministru dr. Mihlu Kreku, senatorju dr. Franu Kulovcu, ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, senatorju Smodeju in Zadržni zvezi v Ljubljani. Sožalnih brzojavk je tolikšna množina, da jih žal ne moremo posamično objavljati. Sožalja so izrekli neštene politiki, zadržniki iz naše države in iz tujine, prosvetni delavci, slovenski župani in župani iz drugih krajev Jugoslavije, številni bani, vsi ministri, športne organizacije, razne stanovske zbornice, številni tuji diplomatski zastopniki, hrvaški ban in drugi jugoslovanski bani, vsi jugoslovanski škofje, jugoslovanske univerze in končno tudi številni osebni prijatelji velikega pokojnika.

Ravnateljstvo Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani je počastilo spomin pokojnika z žalno sejo, na kateri je sklenilo dati 50.000 dinarjev za žalno pomoč in dve stalni ustanovi po 5000 dinarjev za odlične študente ljubljanske univerze. Tudi uprava borze dela v Ljubljani je počastila spomin dr. Antona Korošca s tem, da je darovala po 50 tisoč din za žalno pomoč v Ljubljani in v Mariboru. Slovenska čimnikarska organizacija je na svoji žalni seji sklenila dati 1000 dinarjev za revne srednješolce.

Sedmi dan po smrti dr. Antona Korošca, v petek, 20. t. m. bo ob 7 v frančiškanski cerkvi slovesen rekviem. Vsa ljubljanska društva, ki so včlanjena v Prosvetni zvezi, pozivljamo, da se te božje službe vsaj po večjih zastopstvih udeležijo. Vabimo pa tudi vse prijatelje dragoga pokojnika. Za Prosvetno zvezo: dr. Lukman, predsednik.

Zahvala

Banovinski odbor JRZ in banovinsko tajništvo JRZ v Ljubljani sta prejela v teh dneh številne brzojavke in pisma, kjer politične, kulturne in gospodarske organizacije ter posamezniki iz vse Slovenije izražajo svojo veliko bolečino in žalost nad izgubo voditelja slovenskega naroda. dr. Antona Korošca.

V izjavi izražajo tudi vsi svojo pripravljenost v teh nesrečnih dneh, da hočejo še bolj podpreti stranko in vodstvo pri njenem delu.

Banovinski odbor JRZ in banovinsko tajništvo JRZ v Ljubljani se vsem tem za izraze sožalja in lepe želje pristržno zahvaljuje.

Jutri v petek, 20. t. m. g. ban. dr. Marko Natlačen ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten.

Umetnostno - zgodovinsko društvo v Ljubljani ima svoj XVII. redni občni zbor v petek, dne 20. decembra ob pol petih popoldne v knjižnici Narodnega muzeja v Ljubljani. Vhod z Bleiweisove ceste. Člani in prijatelji društva vljudno vabljeni.

Kako bodo v Mariboru podpirali brezposelne

Mestni svet je sprejel poseben pravilnik

Maribor, 17. decembra. Maribor je prvo mesto v naši državi, ki je začelo z organizirano zimsko pomočjo in pobijanjem brezposelnosti. Sprva je mesto sredstva v ta namen zbiralo s prostovoljnimi prispevki meščanov, nekaj let pa ima že posebno socialno doklado, ki se pobira skupaj z drugimi davki ter prinaša mestu letno 800.000 din. S tem denarjem zaposluje občina skozi vse leto nekaj sto brezposelnih pri javnih delih. Da bi se pa podpiranje brezposelnosti poenotilo ter se uredilo v posebnem okvirju, je mestni svet mariborski na svoji zadnji seji dne 13. t. m. sprejel poseben pravilnik, po katerem se bodo delile v bodoče brezposelnim podpore. Glavne določbe tega pravilnika so:

Ustanovi se pri občini posebna komisija za podpiranje brezposelnih, ki ima posvetovalni značaj. Komisiji predseduje član mestnega sveta, člani pa so načelnik mestnega socialnopolitičnega urada ali njegov namestnik, zastopnik javne borze dela ter zastopniki delojemalcev, ki jih delegirajo zveze strokovnih organizacij. Komisija razpravlja o ukrepih za odpravo in omiljenje brezposelnosti občanov in daje nasvete glede spornih vprašanj. Funkcijska doba komisije se krije s funkcijско dobo mestnega sveta. Komisija je upravičena pozvati v svojo sredo še zastopnike drugih korporacij, ki imajo potem posvetovalni glas.

Brezposelne podpore dobivajo le v Mariboru pristojne delavljnine in delazmožne osebe, ki so brez svoje krivde zaradi gospodarskega razmer izgubile službo. Tisti, ki niso pristojni v Mariboru, se pri podpiranju upoštevajo le v toliko, v kolikor je v ta namen na razpolago sredstev iz banovinskih ali

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer	sko stanje	temperatura v C	relativna vlažnost v %	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	777.4	-5.2	-3.5	80	NE ₁	—	—
Maribor	776.7	-6.0	-1.0	90	0	—	—
Zagreb	780.8	-7.0	-2.0	80	SW ₁	—	—
Belgrad	781.3	-5.0	-1.0	90	NNE ₂	—	—
Sarajevo	779.5	-8.0	-1.0	80	NNE ₂	—	—
Vis	770.0	0.0	-4.0	70	NE ₅	—	—
Split	768.0	3.0	-2.0	35	NE ₅	—	—
Kumbar	765.7	7.0	-4.0	35	NE ₅	—	—
Zirje	769.7	3.0	-3.0	70	NE ₄	—	—
Dunajevnik	766.8	5.0	1.0	45	NNE ₆	—	—

Vremenska napoved: Mrzlo, deloma oblačno vreme. Najnižja toplota zraka na letališču — 19 stopinj pod ničlo.

Koledar

Danes, četrtek 19. decembra: Urban, Vladimír. Petek, 20. decembra: Evgenij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trukoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Sadljarska podružnica Šiška priredi v petek, 20. t. m. ob pol osmih zvečer v deški ljudski šoli v Sp. Šiški poučno predavanje: Gosp. nadzornik Škulj, tajnik SVD, predava o zimskem zatiranju škodljivcev na vrtu.

»Rezervni oficirji Ker je bilo sobotno predavanje dr. St. Rapeta zaradi smrti dr. Antona Korošca odpovedano, sporočamo, da se isto vrši v četrtek (danes) zvečer ob istem času in v istih prostorih, kot že objavljeno.

DECEMBER
21
SOBOTA

Gutenbergova proslava

v frančiškanski dvorani ob 8 zvečer

»Kralj z nebec v frančiškanski dvorani. Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani bo uprizarila o božičnih praznikih E. Gregorinovo igro »Kralj z nebec«. Glede na to, da ljubljansko Narodno gledališče letos tega misterija ne bo igralo, se je Frančiškanska prosveta odločila, da ga pri popolnoma novi in prav za ta namen narejeni scenariji spravi na oder. Prva uprizoritev bo na sveti dan 25. decembra ob 5 popoldne, druga 26. decembra ob 3 popoldne, tretja istega dne ob 8 zvečer, četrta v nedeljo, 29. decembra ob 5 popoldne, vselej v frančiškanski dvorani. Za deželne obiskovalce je možen povratek z večernimi vlaki, zlasti na dan 26. decembra za predstavo ob 3 popoldne. Vabimo vsa ljubljanska in tudi okoliška prosvetna društva in katoliško občinstvo, da si to lepo delo ogledajo in vstopnice pravočasno prekrbe v predprodaji pri trdkri A. Šfiligoj, Frančiškanska ulica 1.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 19. decembra: »Tekma.« Redč A. Petek, 20. decembra: »Ugrabljen Sabinke.« Premiera. Red Premierski. Sobota, 21. decembra: »Skrivalnice.« Red B.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 19. decembra: »Friderika.« Red Četrtek. Gostovanje tenorista J. Gostiča. Petek, 20. decembra: »Vesele žene windsorske.« Red terek. Sobota, 21. decembra: »Carmen.« Gostovanje Elze Karlovčeve. Izven.

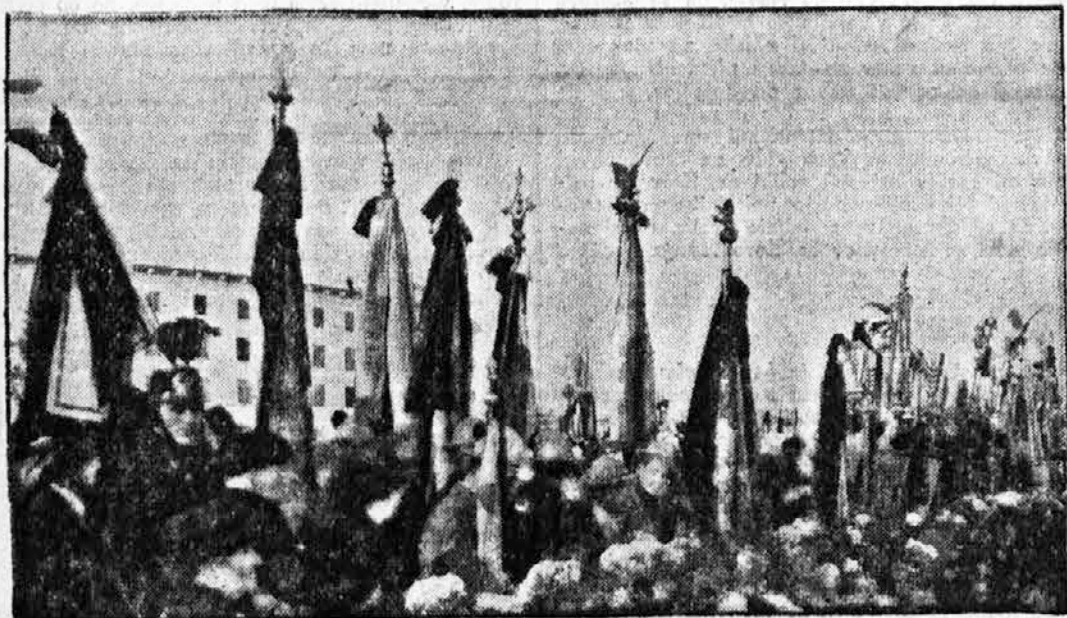
Mariborsko gledališče

Četrtek, 19. decembra ob 8 zvečer: »Ples v maskah.« Premiera. Gostovanje gđ. Vere Majdičeve. Petek, 20. decembra: zaprt. Sobota, 21. decembra ob 8 zvečer: »Na cesaritin ukaz.« Znižane cene. Nedelja, 22. decembra ob 3 popoldne: »Petrčkove poslednje sanje« — ob 8 zvečer: »Na dnu.« Znižane cene. Za igralski pokojninski sklad.

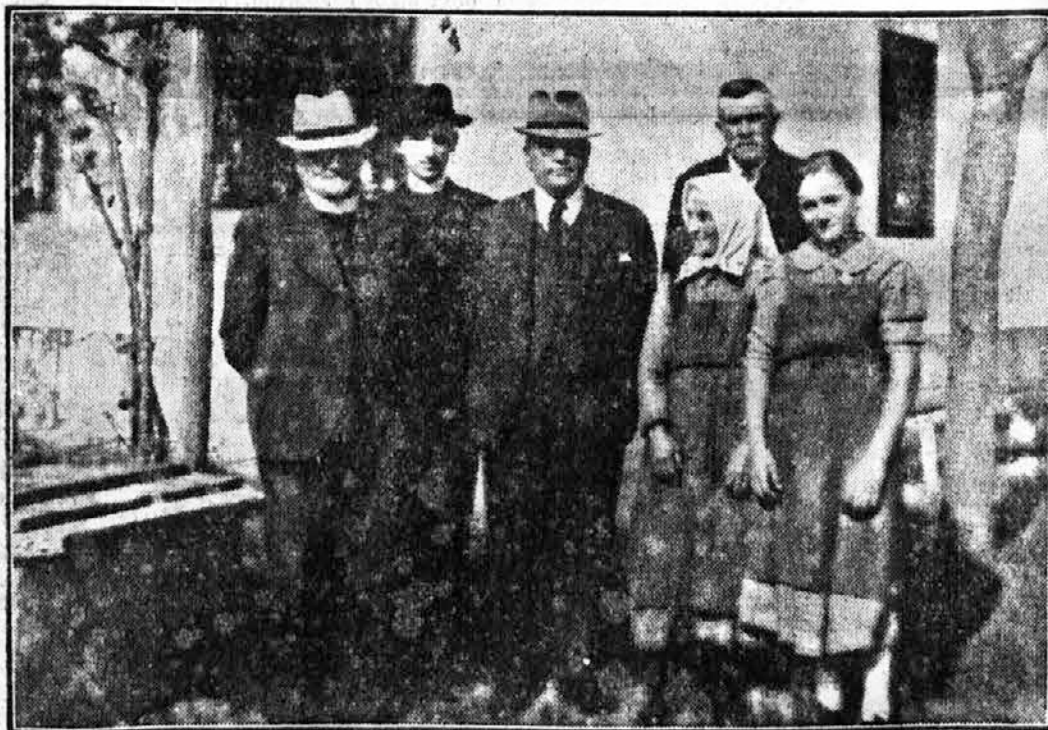
Slike o žalostnem dnevu

Dva pogleda na neštete tisoče, ki so v torek spremili pokojnega voditelja Slovencev k zadnjemu počitku. Na desni pogled na množice od Navja proti novemu semenšču; spodaj gneča odličnikov pred Hramom zaslužnih mož.

Na levi poslednja slika dr. Antona Korošca pred njegovo rojstno hišo v Biserjanih. Na desnici dr. Korošca stoji njegova sestra Terezija, na levi dr. Aleksič. — Zgoraj: Skupina zastav — ena od mnogih — pred Navjem med pokopavanjem.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVIM SLUŽBI

Čeprav je Reiss bil prepričan, da mora Stalinova protirevolucionarna smer peljati v polom, me je zapustil z obljubo, da bo čakal svojega časa ter opazoval nadaljni razvoj v Moskvi, preden bo končno prelomil s sovjetsko vlado.

To je bilo meseca maja. Reissa sem videl še enkrat meseca julija v Parizu, kamor sem bil dopotoval na posvet z nekaterimi svojimi agenti. Dne 17. julija zvečer, bila je sobota, proti sedmi, sem ga za nekaj trenutkov dobil v kavarni Weber. Želel si je dolgega pogovora z mano — očitno o zadevi, ki je zanj bila največjega pomena. Zmenila sva se, naj me naslednje jutro pokliče okoli enajstih, da se bova dogovorila. Stanoval sem v hotelu »Napoleon«.

Dve uri pozneje sem od svoje pariške tajnice Madeleine dobil nujno sporočilo: Spiegelglass hoče govoriti z mano, namestnik voditelja v zunanje-političnem oddelku GPU, ki ga je Ježov vprav zdaj poslal po zelo skrivnem pošlu v zahodno Evropo.

Spiegelglassa sem dobil na pariški razstavi. Takoj sem zapazil, da se je moralo zgoditi nekaj izrednega. Pokazal mi je dve pismi, ki jih je Reiss pisal ta dan Lidiji Grosovski, agentinji GPU pri pariškem sovjetskem zastopstvu, naj jih pošlje v Moskvo.

Reiss je bil očitno prepričan, da teh pisem v Parizu ne bodo odpirali. Ni slutil, da ga imajo že na sumu in da je Spiegelglass bil oskrbljen z neomejenimi pooblastili, da očisti sovjetsko zunanjo službo. Ježov mu je dal brezpogojno oblast in zapoved, naj se ne ustraši ničesar, tudi ne ugrabljenja ali umora sumljivih agentov.

Spiegelglass je pokazal na pisma, ki jih je držal v roki in dejal:

»Da, v začetku smo sumili celo vas. Kajti pravili so nam, da so se v Holandiji prikazali visoki sovjetski agenti in začeli zveze s trockisti. Ugotovili smo pa, da je bil izdajalec Ludvig in ne Walter.«

11. junija, na dan, ko je Moskva oznanila usmrtno Tuhachevskega ter osmih aktivnih generalov rdeče vojske, je prijatelj Reiss po obvestilih, ki jih je imela GPU, odšel v Amsterdam. Tam je imel skriven posvet s H. Sneevlietom, poslancem v holandski zbornici in voditeljem amsterdamske strokovne zveze prevoznih delavcev, kateremu so očitali trockistična nagnjenja. GPU je imela oči in ušesa vsepovsod.

V začetku Spiegelglass ni bil pripravljen, da bi mi bil pustil brati odstopitvene izjave, ki jih je pisal Reiss, nazadnje pa je popustil. Najvažnejše sporočilo je bilo naslovljeno na osrednji odbor komunistične stranke, torej na Stalina, njenega glavnega tajnika. Pismo je imelo datum 17. julija in je moralo biti napisano malo ur pred najinim kratkim srečanjem v kavarni Weber. Reiss je očitno nameraval pogovoriti se z mano o svojem sklepu, ko bi se naslednji dan videla. Pisal je:

»Pismo, ki ga danes naslavljam na Vas, bi bil moral že davno pisati — tisti dan, ko so jih šestnajst (skupino Kamenjeva in Zinovjeva, ki je bila usmrčena avgusta 1936) v kletih Lubianke na povelje očeta narodov umorili. Tedaj sem molčal. Tudi pri naslednjih umorih nisem povzdignil svojega glasu za ugovor in zaradi tega nosim težko odgovornost. Moja krivda je velika, toda poskusil jo bom poravnati in si olajšati vest.

Do danes sem hodil za Vami. Od danes pa ne grem niti za korak dalje skupaj! Naša pota se ločijo! Kdor to uro molči, je pomagatelj Stalinov, izdajalec stvari delavskega razreda in socializma.

Od dvajsetega leta življenja sem se bojeval za socializem. Zdaj, ob začetku petega desetletja nočem živeti od Ježovljeve milosti. Za menoj leži šestnajst let nezakonitega dela — to ni malenkost, četim pa v sebi še dovolj moči, da začnem znova...

Pozavne, ki morajo doneti zaradi težavnih letalcev, naj preglašajo krike žrtv v kletih Lubianke, v Minsku in Kijevu, v Leningradu in

Tiflisu. Toda to se ni posrežilo. Glas resnice je glasnejši, kakor šum stroja, ki deluje z vso silo.

Da, letalci, ki potolčejo rekord, bodo lažje navdušili ameriške dame in športno norost mladine na obeh delih sveta, kakor mi, ki poskušamo osvojiti si svetovno mnenje in zbuditi vest sveta. Toda ne dajmo se varati s tem. Resnica si bo našla pot. Dan sodbe je bližje, dosti bližje, kakor mislijo gospodje v Kremlju...

Ne, ne morem več biti zvržen. Vračam se nazaj v svobodo, nazaj k Leninu, k njegovemu nauku in k njegovi stvari.

P. S. Leta 1923 mi je bil podeljen red Rdečega praporja za zasluge pri proletarski revoluciji. S tem ga vračam. Ne sklada se z mojo častjo, da bi nosil enako odlikovanje, kakor moške, ki so rabili najboljših ljudi izmed ruskih delavcev.

Spiegelglass je v tem sporočilu Ignaca Reissa videl le eno: izdajo. Od zdaj je bil Reiss vohun, nevaren sovražnik, ki ga je treba končati. Kajti Stalin nikdar ne dovoli nobenemu sovjetskemu agentu, da bi zapustil službo.

Spiegelglass je pomenljivo pripomnil:

»Saj veste, da ste za Reissa odgovorni vi. Vi ste ga vpeljali v komunistično stranko in vi ste ob njegovem vstopu v stranko prevzeli poročilo zanj.«

Dalje mi je pripovedoval, da namerava Reiss po njegovih obvestilih prihodnje jutro zapustiti Francijo in da jo je treba torej že ponoči zapustiti, ker bi sicer moglo biti prepozno.

V začetku je bil zelo previden z namigom, da bi moral imeti pri spravljaju Reissa s poti tudi jaz prste vmes. Delal sem se, kakor da ne razumem, kam meri in sem skušal speljati pogovor drugam. Spiegelglass je opomnil, naj telefoniram nekemu Reissovemu zaupnemu prijatelju, nekdanjemu madžarskemu pastirju, ki je bil tedaj v Parizu. Ta je bil v naši skrivni službi znan pod imenom Mann. Udeležil naj bi se bil najinega pogovora. Dobila sva Manna in pripravljen je bil priti.

Jutri: Kako izgine sovjetski agent.